

Antroposofisk selskaps historiske arkiv – 30 år

Oddvar Granly og Cato Schiøtz

Historien om Antroposofisk Selskap i Norge er lang og broket med betydelige innslag av dramatik og markante personligheter med sterke meninger.

I 2013 kunne vi markere 100 års-jubileet for starten på det antroposofiske arbeidet i Norge. 17. mai 2023 kan vi feire 100 års-jubileet for opprettelsen av Antroposofisk Selskap – en opprettelse som skjedde i forlengelsen av julestevnet i Goetheanum.

Vi lever i en tid som dessverre er preget av en kollektiv korttidshukommelse. Det er viktig at denne svikten ikke også inkluderer Antroposofisk Selskap. Det er kort og godt av stor betydning å ha en bevissthet om hvilke røtter vi har, og hvilken tradisjon vi står i. Vi kan la oss inspirere av levedyktige initiativer, og kanskje også lære av feil som er begått.

Vi er svært heldige i Norge med hensyn til historisk bevissthet angående våre røtter. Terje Christensen – som er faghistoriker – har i over 30 år beriket oss med en rekke artikler om Antroposofisk Selskaps historie, og biografier over sentrale medlemmer. Han har i hovedsak dekket utviklingen fra ca 1900 og videre frem til Rudolf Steiner første gang ble presentert i Norge i 1908 – og deretter gjennom de neste tiår frem til 2. verdenskrig.

Norge står i en helt spesiell stilling sammenlignet med andre nordiske land, som ikke har kunnet løfte frem historien i samme grad som Terje Christensen har gjort.

For 30 år siden – i 1985 – ble det tatt et initiativ for å opprette et arkiv for Antroposofisk Selskap i Norge. I Medlemsbladet for selskapet for nr 2 (februar 1986) ble det gitt nærmere opplysninger om bakgrunnen for dette initiativet, hvor særlig Oddvar Granly var pådriver.

Formålet var for det første å samle inn alt tilgjengelig materiale, d.v.s. dokumenter, beretninger, programmer, korrespondanse etc. som kunne ha saklig interesse. For det annet skulle det være en oppgave å systematisere materialet og gjøre det tilgjengelig for studiebruk og forskning.

I Medlemsbladet for Antroposofisk Selskap nr 3/4 for 2001 (nr 96/97) ble det gitt en orientering om arbeidet som var utført de forutgående 15 år. Det historiske arkivet hadde fått tilgang til en rekke private arkiver som f.eks. materialet etter Einar Lunde, Aleksandra Morgenstjerne, Erich Trummler, Hans Krag og Bjarne Eliassen.

Oddvar Granly og Terje Christensen utarbeidet på grunnlag av det materialet som de allerede hadde innsamlet, grundige fremstillinger til et tysk verk som ble utgitt ved Institut für Kulturwissenschaften i Heidelberg, hvor formålet var å gi et bilde av hvordan antroposofien som kulturimpuls hadde virket i forskjellige land gjennom 100 år: fra 1902 til 2002. Etter 2001 har dette arbeidet blitt videreført gjennom utgivelsen av bøkene *En kulturimpuls slår rot* (2008), *Antroposofien i Norden* (2008) og *Mot strømmen* (2011). Den siste boken inneholder en

rekke biografier over sentrale representanter for de ulike delene av den antroposofiske bevegelse. I mars 2012 overførte Terje Christensen hele sitt omfattende private arkiv til det historiske arkiv, og dette representerer en rekke svært verdifulle dokumenter som belyser selskapets historie.

Oddvar Granly har siden våren 2013 arbeidet med å systematisere den omfattende material-samlingen – et arbeid som i hovedtrekk antakelig vil være sluttført i løpet av året. Da er grunnlaget lagt for å arbeide videre med fremstillingen av historien fra og med krigen og til dags dato.

Vi ønsker å undersøke mulighetene for å danne en krets rundt arbeidet med det historiske arkiv,

og imøteser svært gjerne tilbakemeldinger fra medlemmer som er interessert i arbeidet, og som eventuelt kunne tenke seg å delta, enten i form av registrering eller ved å bearbeide spesielle temaer. Arkivet befinner seg i Oscars gate 10, og er lett fysisk tilgjengelig.

Det er også en oppgave å prøve å finansiere det videre arbeidet. Vi imøteser svært gjerne et større eller mindre bidrag, som kan overføres konto 1254.05.90271 i Cultura Sparebank.

Ta gjerne kontakt med Oddvar Granly på mail oddvargr@online.no og mobil 913 91 181 eller cato.schiotz@schjodt.no eller mobil 90 59 94 76.

Det magiske nord. Finsk og norsk kunst rundt 1900

I høst var vi så heldige å kunne se den norsk-tyske utstillingen *Alene med naturen. Dahls og Friedrichs landskaper 1810-40* i Nasjonalmuseet. Utstillingen trakk rundt 50.000 besøkende og skal være en av de mest besøkte i Nasjonalmuseets historie.

Vårens utstilling i Nasjonalmuseet er like interessant; *Det magiske nord. Finsk og norsk kunst rundt 1900*, som skjer i et samarbeid med Finlands nasjonalgalleri Ateneum i Helsinki og varer fram til 16. mai. Her vises blant annet *Vinternatt i Rondane* av Harald Sohlberg, som er nyrestaurert, og *Såret Engel* av Hugo Simberg, begge valgt av folket som sine lands nasjonalbilder.

Både Finland og Norge er to land hvor naturtilknytningen står sentralt i folkesjelen, og

utstillingen har flere bilder som er inspirert av det finske nasjonaleposet Kalevala. I den forbindelse ble det arrangert et seminar på Litteraturhuset på den finske kulturens dag, 28. februar. Seminaret fikk så stor oppslutning at selv arrangørene ble overrasket. Illustratøren Mikael Holmberg fortalte der om sitt arbeid med å gjendikte en fullstendig utgave av Kalevala til norsk. Eposet er tidligere oversatt til nynorsk av Albert Lange Fliflet, i 1967.

Les mer om utstillingen på nasjonalmuseet.no